

vergadering **C266**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 10 mei 2022

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport 'Van kennis naar actie' van de PFAS-opdrachthouder – 2556 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de timing van de selectieve inzamelingen van luiers en bioafval in Vlaanderen – 2665 (2021-2022)	7
VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over bedrijfsafval en het recente rapport van de Openbare Vlaams Afvalstoffenmaatschappij – 2701 (2021-2022)	10
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het tekort aan opruimmateriaal bij Mooimakers – 2763 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Vlaamse initiatief Mooimakers – 2847 (2021-2022)	12
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het slimme gebruik van regenwaterputten – 2767 (2021-2022)	17
VRAAG OM UITLEG van Gwendolyn Rutten aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de onduidelijke voorwaarden voor thuisvlachtingen van dieren die louter voor eigen gebruik bestemd zijn – 2803 (2021-2022)	20
VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het advies vanuit het Vlaamse Gewest met betrekking tot de vergunningsaanvraag van de luchthaven van Luik – 2833 (2021-2022)	25

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport 'Van kennis naar actie' van de PFAS-opdrachthouder – 2556 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik ga even terug in de tijd, want de vraag is al een tijdje geleden ingediend, maar door omstandigheden nog niet gesteld kunnen worden.

Op 29 maart stelde de opdrachthouder zijn tweede tussentijds rapport voor aan de pers. Het kreeg de titel 'Van kennis naar actie', waarbij de heer Vrancken voorstelt om de normen voor bodem, grondverzet, drinkwater, afvalwater enzovoort te actualiseren of te verstrengen.

In het nieuwe rapport stelt men bijvoorbeeld voor om een strengere PFOS-norm (perfluorooctaansulfonaat) te hanteren in woonzones met een moestuin of kippen. Die zou van 18 microgram per kilogram droge stof naar 3,8 microgram per kilogram moeten gaan, in lijn met de waarden voor landbouw en natuur. Voor de industrie zou de norm 18 keer lager komen te liggen, van 1949 naar 110. Voor grondwater moet de Europese grenswaarde de regel worden: 0,1 microgram per liter voor 20 PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) en 0,5 voor alle PFAS.

De pers vermeldt dat over het algemeen het nieuwe normenkader minder streng is dan de Europese EFSA-normen (European Food Safety Authority) uit 2020. De Europese lat zou simpelweg te hoog liggen voor Vlaanderen, waar de achtergrondvervuiling relatief hoog ligt, en daarmee ook de hoeveelheid PFAS die de Vlaming door zijn of haar dieet binnenkrijgt. Vrancken zegt wel dat die Europese normen 'op lange termijn' het doel moeten blijven.

Minister, hoe realistisch schat u het voorgestelde normenkader?

Bent u van plan dit handelingskader om te zetten in normering? Wat is de vooropgestelde timing hiervoor?

Ondertussen zijn er verspreid over Vlaanderen metingen uitgevoerd op 'prioritaire' plaatsen. Indien dit normenkader wordt toegepast op deze meetresultaten, welke tussentijdse conclusies geeft dit enerzijds en welke gevolgen aan maatregelen anderzijds?

3M heeft een nieuw beschrijvend bodemonderzoek opgeleverd. Wat zijn de bevindingen? Hoe worden die beoordeeld en wat zijn de volgende door wie te nemen stappen? Intussen zijn we, zoals ik zei, een aantal weken verder. Toch zou ik graag willen weten welke concrete acties er op het terrein dienen te worden genomen.

De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) spreekt over een sanering van rode, gele en oranje zonerings tegen 1 juli 2022 en 1 december 2022. Wat wordt verstaan onder 'sanering', met andere woorden: welk normenkader zal worden gehanteerd bij de beoordeling van de sanering en welke saneringstechnieken zullen waar worden toegepast? Is daar intussen meer informatie over geweten?

Op welke manier zijn private eigenaars en inwoners van het betrokken gebied op de hoogte gebracht van de saneringsverplichting? In welke mate zijn zij betrokken en/of wordt hun stem ook gehoord bij de wijze van sanering?

Welke nieuwe inzichten en impact heeft het rapport 'Van kennis naar actie' voor de Oosterweelwerken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, het voorlopige normeringskader werd aangepast uit voorzorg en op advies van het agentschap Zorg en Gezondheid, en wordt voor de bodemaspecten waar mogelijk toegepast sinds 19 april. Het tijdelijk handelingskader geeft ons een leidraad om veilig om te gaan met PFAS-verontreinigd grondwater, bemalingswater en bodem. Die nieuwe toetsingswaarden impliceren een verstrenging en zijn het resultaat van overleg in de brede PFAS-expertengroep, waar elke betrokken administratie input heeft geleverd vanuit haar invalshoek. De voorgestelde toetsingswaarden zijn gebaseerd op de recentste wetenschappelijke inzichten. Op die basis wordt het als goed onderbouwd en vertaalbaar naar de praktijk beoordeeld.

Intussen werkt de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) in opdracht van de OVAM aan een verder onderbouwd normeringskader dat rekening houdt met de recente wetenschappelijke ontwikkelingen en de haalbaarheid in de praktijk.

Tegen eind 2022 is voorzien dat een methodiek is uitgewerkt om met de som van PFAS om te gaan. Dit zal ingaan op voorlopige bodemsaneringsnormen, voorlopige normen vrij gebruik en bouwkundig bodemgebruik.

We onderzoeken nog op welke manier het tijdelijk normeringskader al dan niet juridisch moet worden verankerd om rechtszekerheid te geven aan alle actoren.

In opdracht van de OVAM worden momenteel maandelijks 40 tot 50 verkennende bodemonderzoeken opgestart op locaties waar PFAS-houdend blusschuim wordt of werd gebruikt. De OVAM heeft het nieuwe handelingskader verwerkt in een aangepast onderzoeksprotocol voor deze verkennende bodemonderzoeken. Dit aangepast onderzoeksprotocol is op 4 april 2022 gepubliceerd door de OVAM en is van toepassing voor verkennende bodemonderzoeken die vanaf 19 april worden ingediend.

Het aangepaste kader heeft in de eerste plaats een impact op de beoordeling of er duidelijke aanwijzingen zijn voor een ernstige bodemverontreiniging, dus de beoordeling of er al dan niet tot een beschrijvend bodemonderzoek moet worden overgegaan. Indien effectief tot een beschrijvend bodemonderzoek moet worden overgegaan, komt het kader nogmaals aan bod bij het bepalen van de bijhorende prioriteit.

Op 7 april 2022 nam de OVAM een beslissing over het eerste gefaseerde beschrijvend bodemonderzoek. In deze eerste fase van het beschrijvend bodemonderzoek werd nagegaan of de verontreiniging in het vaste deel van de aarde risico's inhoudt voor de gezondheid. Het onderzoek is specifiek gericht op de woongebieden en de landbouwgebieden in Zwijndrecht en Beveren. Uit het beschrijvend bodemonderzoek blijkt dat de verontreiniging met PFAS een ernstige bodemverontreiniging vormt die conform het Bodemdecreet moet worden gesaneerd.

Voor het gebied dat het dichtst bij de terreinen van 3M ligt, moet tegen 1 juli door 3M een bodemsaneringsproject worden ingediend. Voor het verder gelegen gebied moet tegen 1 december een bodemsaneringsproject worden ingediend. De verontreiniging is nog niet volledig in kaart gebracht. Tegen 1 december 2022 moet daarom ook een bijkomend beschrijvend bodemonderzoek worden ingediend.

Op basis van de adviezen die door de OVAM werden gevraagd bij de beoordeling van het beschrijvend bodemonderzoek en op basis van de evaluatie van het rapport

door de OVAM, zijn een hele reeks opmerkingen bij de beslissing van de OVAM gevoegd. Bij de opmaak van de bodemsaneringsprojecten en het bijkomend beschrijvend bodemonderzoek moet natuurlijk rekening gehouden worden met deze opmerkingen, waaronder ook de inzichten van het tweede tussentijds rapport van de opdrachthouder, Karl Vrancken.

De eigenaars van de gronden die zijn opgenomen in het beschrijvend bodemonderzoek ontvingen van de OVAM een bodemattest met het besluit van het bodemonderzoek voor hun grond. Bij het bodemattest was ook een brief gevoegd met toelichting. 3M heeft aangegeven dat ze op korte termijn in overleg met de betrokken gemeentebesturen een informatievergadering zullen organiseren.

Uit de bodemsaneringsprojecten die moeten worden opgesteld, zal blijken op welke manier de sanering zal worden uitgevoerd. Alle betrokken eigenaars en gebruikers worden aangeschreven zodat ze opmerkingen en bezwaren kunnen doorgeven.

Het rapport 'Van kennis naar actie' herneemt grotendeels de aanbevelingen die door de Commissie Grondverzet werden geformuleerd, specifiek in het kader van de Oosterweelwerken. Het nieuwe kader zorgt dus niet voor een verdere verstrenging voor de Oosterweelwerken. Daar wordt de strengste aanpak reeds gevolgd. Bij de uitwerking van het beschrijvend bodemonderzoek (BBO) en het bodemsaneringsplan voor de industriezone van 3M zal rekening gehouden moeten worden met de aangepaste toetsingswaarde voor industrie. Voor de werfzone werd op basis van het verslag van de Commissie Grondverzet al een aangepast criterium gehanteerd. Daarnaast zal bij het opstellen van het grondwatersaneringsplan ook rekening gehouden moeten worden met het handelingskader voor grondwater en bemalingswater. Hier zijn de voorgestelde waarden in lijn met de huidige voorwaarden voor Lantis en voor 3M.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Dank u wel voor het antwoord, minister. Ik begrijp dat het handelingskader op 19 april van toepassing is geworden en dus vandaag in de praktijk wordt gehanteerd, maar dat we voor het normeringskader nog moeten wachten tot het einde van het jaar. Ik ben dus een beetje bezorgd omdat het nog zo lang duurt. In welke richting zal dat normenkader naar verwachting evolueren?

Ondertussen lopen er natuurlijk heel wat zaken en worden ook andere projecten hiermee geconfronteerd. Wat als het normeringskader op het einde van het jaar toch andere richtlijnen bevat? Hoe denkt u daar dan mee om te gaan? Heel specifiek moet 3M, wat de vervuiling in Zwijndrecht betreft, voortvloeiend uit de activiteiten van 3M, tegen 1 december aangeven op welke manier ze zullen saneren. Maar valt 'het einde van het jaar' dan net voor of net na 1 december? Zal het normeringskader van toepassing zijn voor de uitvoering van de sanering van de gronden door 3M? Gaan zij nog net onder het normeringskader vallen? Wat verwacht u hieromtrent? Hoe zult u hiernaartoe werken opdat we dan effectief werken met normen die afgetoetst en vastgelegd zijn en opdat die gerespecteerd worden op het moment dat 3M zijn saneringsactiviteiten zal uitrollen?

Ik heb nog een tweede bijkomende vraag. 3M geeft aan snel tot sanering te willen overgaan. Het is duidelijk dat er inderdaad een aantal saneringen moeten gebeuren. Ik ga ervan uit dat dat niet gebeurt voor 1 december, want dan zullen ze de voorstellen doen. Maar is er verder gesproken over de timing? Is er zicht op wanneer ze effectief op het terrein de sanering zullen uitvoeren?

Ten derde, wat de Oosterweelwerken betreft, begrijp ik dat de normen voor industrie worden aangepast en dat de andere daarmee in lijn liggen. Kunt u duiden welke gevolgen dat zal hebben voor de Oosterweelwerken zoals die vandaag lopen?

Wat als tegen het einde van het jaar het normeringskader effectief wordt vastgelegd? Hoe zal die afstemming met de Oosterweelwerken gebeuren?

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Voorzitter, minister, het zou normaal gezien mevrouw Schauvliege zijn die op dit thema tussenkomt, maar ze zit in het buitenland met de commissie Landbouw.

Net als bij stikstof is het bad meer dan vol. We moeten in de eerste plaats gaan voor de stopzetting van de productie van PFAS en de lozing in de omgeving. Hoe gaan we inspanningen doen voor de uitfasering van de niet-noodzakelijke PFAS? Minister, op welke manier gaat u de zoektocht naar alternatieven faciliteren? Gaat u hiervoor aankloppen bij minister Crevits die bezig is met technologie en innovatie?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mevrouw Rombouts, het is net daarom dat we bekijken of we het tijdelijk kader al moeten verankeren. Door de mededeling aan de regering kan dit al gebruikt worden. We komen van ver, dat is al een goede start.

Er wordt gebruikgemaakt van de meest recente waarden die we hebben. Zodra er verder bijgesteld wordt, maken we daar ook gebruik van, net zoals we het nieuwe kader van het rapport-Vrancken in de praktijk al gebruiken. Zodra er eind dit jaar nieuwe waarden zijn, moeten die worden toegepast.

Er wordt veel druk op 3M gezet. Eigenlijk is het hallucinant, het is de grootste vervuiler van dit land. Ze zijn al even gestopt met PFOS, in de jaren begin 2000. Het is goed dat er nu een beleidsmaker is die effectief de druk verhoogt en heel snel tot een sanering wil komen. Dat was ook de reden waarom we aan 3M hebben gezegd dat we versneld willen gaan en dat op 1 juli het bodemsaneringsplan moet worden ingediend. Dit moet een openbaar onderzoek doorlopen, u kent dat. Daarna moet de sanering asap beginnen. We gaan daar geen twintig jaar mee wachten.

De impact op Lantis moet opnieuw worden bekeken als er nieuwe normen komen. We gaan daar niet op vooruitlopen, want we weten niet wat die zullen inhouden. Belangrijk is wel dat we nu normen hebben.

Het is perfect mogelijk dat het voorlopig kader dat we nu hebben, gewoon wordt bevestigd.

De zoektocht naar alternatieven wordt ook op Europees niveau opgenomen. Vlaanderen blijft daar sterk aan de kar trekken. We vinden die uitfasering bijzonder belangrijk, anders is het dweilen met de kraan open. 3M besloot recent 65 processen met perfluorbutaansulfonzuur (PFBS) definitief stop te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dat er geen twintig jaar gewacht wordt, daar had ik niet aan getwijfeld. Ik hoop alleszins op beter perspectief. U geeft aan dat het de bedoeling is om onmiddellijk te starten. Dat biedt al meer perspectief voor de mensen die ermee geconfronteerd worden.

Wat de normen betreft, ben ik blij dat de keuze is gemaakt om een actieplan op te maken rond PFOS/PFAS. De kennis vandaag geeft aan dat we stappen voorwaarts moeten zetten. Ik stel vast dat we nu een normenkader hebben dat eigenlijk gehanteerd wordt, maar naar juridische zekerheid is het belangrijk dat we effectief het normenkader vastleggen, zodat het in al zijn mogelijkheden en juridische

kracht in werking kan treden. We hebben de opdracht al een tijdje aan VITO gegeven. Ik zal dat in die zin zeer nauw en bewust opvolgen. Ik kijk uit naar de verdere resultaten daarvan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de timing van de selectieve inzamelingen van luiers en bioafval in Vlaanderen – 2665 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) heeft de nieuwste resultaten gepubliceerd van een sorteeraanlyse van de restafvalzakken en -containers van 2000 gezinnen in 39 gemeenten. Hieruit blijkt dat organisch-biologisch afval zoals keukenafval, groenafval, groente-, fruit- en tuinafval goed is voor meer dan 40 procent van het huisvuil. De helft hiervan is zelfs te omschrijven als voedselverspilling, dat in totaal in Vlaanderen op meer dan 175.000 ton per jaar wordt ingeschat, of 26,4 kilogram per inwoner.

De Vlaming stopt jaarlijks 51 kilogram organisch afval en 11,5 kilogram hygiënisch afval in zijn huisvuilzak. De OVAM stelt dan ook voor om bioafval en luiers selectief in te zamelen. Er is daar wat aandacht voor geweest in de pers, in Het Belang van Limburg op 22 april van dit jaar. In dat artikel staat ook te lezen dat u beide aanbevelingen wel ziet zitten, dat de selectieve inzameling van bioafval door Europa sowieso wordt verplicht en dat u van de selectieve inzameling en recyclage van luiers een speerpunt hebt gemaakt, waarvoor diverse regelgevende initiatieven zullen worden genomen.

Minister, die Europese verplichting voor de selectieve inzameling van bioafval geldt vanaf 1 januari 2024. Wanneer plant u de implementatie ervan in Vlaanderen? Wat moet er precies nog gebeuren? Welke regelgevende initiatieven zijn hiervoor al genomen of zullen nog worden genomen? Wanneer kan de selectieve inzameling van luiers in Vlaanderen worden gerealiseerd? Wat moet daarvoor precies nog gebeuren? Welke regelgevende initiatieven zijn hiervoor reeds genomen of zullen worden genomen? Wat is de timing daarvoor? Wat zal de kostprijs zijn voor de implementatie van de selectieve inzameling van luiers en bioafval in Vlaanderen? Welke budgetten moeten daarvoor ter beschikking worden gesteld? Welke recyclagemogelijkheden ziet u voor luiers? Op welke termijn zullen bestaande Europese proefprojecten leiden tot capaciteit om te recyclen? Zijn er Vlaamse initiatieven? Zo ja, welke zijn dat dan?

De voorzitter: Collega De Roo, ik vind het wel indrukwekkend dat u die vragen stelt terwijl u staat aan te schuiven aan het containerpark. Dat is zeer toepasselijk.

Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De scheiding en recyclage aan de bron, of de selectieve inzameling van bioafval, moet volgens de Europese kaderrichtlijn uiterlijk tegen 31 december van volgend jaar worden gerealiseerd. U stelde vragen naar de timing. Wij zullen die timing uiteraard respecteren. Het uitvoeringsplan is momenteel in opmaak en zal binnenkort in openbaar onderzoek worden voorgelegd. Het is de bedoeling dat de regering het uitvoeringsplan nog dit jaar goedkeurt.

Naast bioafval is ook luierafval een stroom waarop ik in de toekomst wil inzetten om die gescheiden in te zamelen voor recyclage, zodat deze materialenkringloop

wordt gesloten. Dat is nog grotendeels pionierswerk. Ter voorbereiding hiervan heeft de OVAM een uitgebreid traject afgelegd, samen met de producenten en partners in deze productketen.

Ik kom tot uw derde vraag. De selectieve inzameling van bioafval en luiers zal gepaard gaan met kosten, maar ook met baten. Baten zijn er onder meer omdat er minder frequent huisvuil moet worden ingezameld en minder restafval moet worden verbrand. Er zijn de afgelopen jaren ook reeds een aantal studies uitgevoerd wat beide stromen betreft. De huidige opmaak van het nieuwe uitvoeringsplan gaat gepaard met de opmaak van een socio-economische analyse. Daarin zullen de kosten en baten voor de selectieve inzameling van beide stromen in detail worden opgenomen, op basis van het eerdere studiewerk en rekening houdend met de precieze keuzes die voor beide stromen in het uitvoeringsplan worden gemaakt.

Vandaag zijn twee recyclagetechnologieën van luiers operationeel in Europa. Beide installaties hebben een industriële verwerkingscapaciteit van 10.000 tot 15.000 ton. Dat zijn dus nog veeleer kleine hoeveelheden. In afwachting van het wetgevend kader in Vlaanderen werkt men op pilotschaal ook verder aan andere technologieën, zowel op het vlak van mechanische recyclage als op het vlak van chemische recyclage, waarbij de plastics worden omgezet tot nieuwe grondstoffen voor de kunststofproductie. Ik kan bevestigen dat, dankzij de goede en structurele samenwerking tussen de overheid en de ketenpartners en het daaruit volgende beleidskader de voorbije twee jaar, er ondertussen ook voorzichtig vertrouwen is gegroeid om in Vlaanderen te investeren in die luierrcyclage. Nieuwe initiatieven van ondernemingen die oplossingen hebben om deze materiaalkringlopen te sluiten, wil ik ook financieel ondersteunen. Binnen het recyclagehubproject kunnen we steun verlenen aan ondernemingen die investeren in innovatieve recyclagetechnologieën. Ik hoop dus dat ik met die middelen ook concrete en mature investeringsplannen voor luierrcyclage kan ondersteunen. De tweede call voor de recyclagehubmiddelen start binnenkort.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Voorzitter, voor alle duidelijkheid: het is tussen twee afspraken in. Misschien ook nog een kleine woordelijke correctie: u noemt het containerpark, maar ik probeer het steeds 'recyclagepark' te noemen, om het belang van recyclage ook in de verf te zetten.

Bedankt voor uw antwoord, minister. Er moeten dus nog wel een aantal initiatieven worden genomen vooraleer we kunnen overgaan tot de selectieve inzameling. Er is nog wel wat tijd, maar de tijd is natuurlijk ook niet volledig onbeperkt, we moeten er vrij snel zijn.

Iets waarvoor de tijd ook begint te dringen, en dat is mijn bijkomende vraag, is het restafval. Tijdens het eerste jaar van de coronacrisis is dat enorm toegenomen: tot 147 kilogram per inwoner. Tegen het einde van dit jaar moet dat al opnieuw gedaald zijn naar 138 kilogram. De ambitie is om tegen 2030 in Vlaanderen onder de grens van 100 kilogram per inwoner te duiken. Het is ook in dat kader dat de OVAM de aanbeveling doet om luiers, en ook dat bioafval, selectief te gaan inzamelen.

Mijn vraag, minister: voorziet u specifiek voor dit jaar ook nog acties om het aantal kilo's restafval te doen dalen? Er zijn een aantal structurele maatregelen, die u hebt toegelicht. Voor luiers wordt er gekeken naar bioafval, en dat zal eind volgend jaar worden geïmplementeerd. Maar wat met de doelstellingen van dit jaar? Hebt u daar nog specifieke plannen, of specifieke insteken voor?

De voorzitter: Dank u wel. 'I stand corrected': het is inderdaad het 'recyclage-park', zelfs in Leuven. Maar ik doe daar al langer aan mee, dus ik ben nog blijven hangen in het containerpark.

Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, u haalde daarnet al de studie aan van de OVAM over de recyclage van luiers, en het was ook een deel van het antwoord op een van mijn schriftelijke vragen over dit onderwerp, vorig jaar. Ik vermoed dat die studie afgerond is, en ik vroeg me af wat daarvan de belangrijkste resultaten waren.

U zei zonet ook dat er voorzichtig vertrouwen groeit voor investeringen in luierreyclage in Vlaanderen zelf. Ik vroeg me af waar we daarmee qua tijdspanne ongeveer zitten. Is het plan om, tot dan, de afzonderlijk opgehaalde luiers te verwerken in het buitenland? De twee bestaande recyclagebedrijven bevinden zich eigenlijk, misschien niet op een steenworp, maar ook niet aan de andere kant van de wereld. Is het vooruitzicht dan om ze daar te gaan verwerken?

Ik heb nog een derde vraag, minister. Wanneer we kijken naar de Ladder van Lansink, dan staat hergebruik natuurlijk nog hoger dan recyclage. Ik vroeg me af of er nog proefprojecten lopen in het kader van hergebruik? Alvast bedankt voor uw antwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil graag even tussenkomen op deze zeer interessante vraag over luierafval. Ik heb u daarover in maart 2021 gevraagd of u bereid zou zijn om te bekijken wat de mogelijkheden in Vlaanderen waren, minister. U hebt op dat moment aangegeven dat u de bedoeling had om tegen het einde van het jaar, van 2021 dus, alle ophaalscenario's in beeld te brengen, en die vervolgens ook te testen. Dan zou er gekeken worden met welke sectoren men aan tafel zou zitten om die selectieve inzameling te kunnen doen. Dat is natuurlijk ook belangrijk om de recyclage te kunnen realiseren.

Ik heb de indruk, minister, dat er wat vertraging is. Hebt u een idee wat de reden is waarom daar een vertraging is?

Kunt u ten tweede nu een duidelijke timing meegeven van wanneer u echt zicht gaat hebben op die ophaalscenario's en het testen in de praktijk? Wanneer kan er effectief met de sectoren aan tafel gezeten worden en hoe zal dat georganiseerd worden? Is er al klaarheid over met welke sectoren u dat wenst te doen? Hoe wilt u daar verder mee aan de slag?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mijnheer De Roo, de acties met het oog op een daling van het restafval staan in het nieuwe uitvoeringsplan dat binnenkort in openbaar onderzoek gaat. We hebben recent ook de heffing op verbranding stevig verhoogd.

Collega Perdaens, de resultaten zijn dat de recyclage effectief veilig inzetbaar zou zijn en dat er zeker bij de inzameling, bijvoorbeeld bij kinderdagverblijven en woonzorgcentra, een maatschappelijke baat is. De interesse wordt ook zeer concreet. Er is momenteel een project gekend bij de OVAM dat vrij ver staat en waarvan we verwachten dat het zich waarschijnlijk op zeer korte termijn zal aanmelden. De uitvoer naar het buitenland is in principe dan ook niet nodig.

Proefprojecten rond herbruikbare luiers worden ook maximaal ondersteund door de OVAM.

Collega Rombouts, er zijn inderdaad ophaalscenario's in beeld gebracht. Hieruit komt voort dat een huis-aan-huisophaling niet noodzakelijk de beste manier is. Het omzetten van de scenario's in de praktijk zal er komen zodra er ook een aanvaardingsplicht wordt ingevoerd.

Het proces met de stakeholders is nu lopende in het kader van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen 9 (VLAREMA 9) waarin we hierrond een aantal zaken willen veranderen.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, ik dank u voor de bijkomende antwoorden. De selectieve inzameling is de weg die we moeten bewandelen. We zijn vandaag ook een van de betere leerlingen van de klas op het vlak van sorteren en het zou goed zijn als we daar verder in kunnen gaan.

De opmerking van collega Rombouts is zeker terecht. Bij luiers moeten we heel goed opletten dat het recipiënt waarin die worden verzameld aangepast is aan de nood van bijvoorbeeld jonge ouders maar evengoed van zorgenden en aan de plaats waar zij wonen. Ik heb het dan over geuropbergmogelijkheden, compatibiliteit met een aantal systemen of een aanbod vanuit winkels en dergelijke meer. Dat is iets wat we zeker niet uit het oog mogen verliezen.

We moeten er ook vooral voor zorgen dat de recyclage verder doorgaat in die keten. Ik hoor u zeggen dat u zult investeren zodat we op voldoende grote schaal kunnen recyclen. Dat is zeker nodig. Het is nog niet zo lang geleden dat een aanzienlijk deel van het gesorteerde pmd-afval werd verbrand in onze verbrandingsovens. Dat is iets wat we zoveel mogelijk moeten vermijden om het draagvlak voor recyclage niet te ondergraven. Ik dank u voor de initiatieven die u daarrond neemt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over bedrijfsafval en het recente rapport van de Openbare Vlaams Afvalstoffenmaatschappij – 2701 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, ik stel mijn vraag naar aanleiding van een persbericht van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) van 20 april 2022 waarin gesproken werd over de duidelijke impact van de coronacrisis op het bedrijfsafval in 2022, hetgeen omschreven werd in het rapport 'Bedrijfsafval en secundaire grondstoffen productiejaar 2004-2020'.

Het primair bedrijfsafval van bedrijven daalde van 16,5 miljoen ton in 2018 naar 14 miljoen ton in 2020. In 2020 daalde de hoeveelheid medisch afval ook, namelijk met 24 procent tegenover 2018.

De recyclage van bedrijfsafval en secundaire grondstoffen ondervond weinig invloed van de coronacrisis. Het rapport meldt dat 67 procent van de bedrijfsafvalstoffen en secundaire stoffen rechtstreeks of met één tussenstap naar een vorm van materiaalrecuperatie ging: hergebruik, gebruik als secundaire grondstof, recyclage of compostering. Dat is een goede zaak.

Minister, welke appreciatie geeft u aan de cijfers in het rapport van de OVAM?

Hoe zult u omgaan met deze cijfers? Worden er extra maatregelen genomen?

Wat is de stand van zaken betreffende de visuele controle op het bedrijfsafval die nog niet lang geleden ingevoerd werd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Zoals u zelf aangeeft, zijn de cijfers van het jaar 2020 sterk vertekend door de coronacrisis. Er was het verplichte telewerk, waardoor er een verschuiving was van het bedrijfsafval naar het huishoudelijk afval. Daarnaast waren heel wat sectoren zelfs volledig gesloten. Er kunnen dus niet echt conclusies getrokken worden uit deze cijfers van 2020.

Om de trend van het stijgende bedrijfsrestafval verder te keren, heb ik al een aantal maatregelen genomen. De belangrijkste zijn de invoering van scherpe regels voor inzamelaars van bedrijfsrestafval in VLAREMA 8 (Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen) en de recente sterke verhoging van de heffingen op de verbranding van bedrijfsrestafval. Gezien de sterke ambities zijn ook bijkomende maatregelen nog niet uitgesloten. Het nieuwe uitvoeringsplan voor het huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval zal na 2023 de contouren schetsen. Dit plan is in opmaak en, zoals ik gezegd heb, in openbaar onderzoek.

Zowel uit het centraal non-conformiteitenregister beheerd door de OVAM als uit de individuele registers van inzamelaars blijkt dat inzamelaars alleszins heel wat visuele controles uitvoeren en ook non-conformiteiten opmaken. De wetgeving wordt dus geïmplementeerd door de sector. Uiteraard is de wetgeving nog nieuw, kunnen er nog verschillen zijn tussen inzamelaars en is handhaving waar nodig belangrijk. De OVAM, afdeling Handhaving van het Departement Omgeving en de sector van inzamelaars volgen de implementatie daarom samen op.

De registratie van non-conformiteiten door inzamelaars zorgt ervoor dat de controles op bronsortering bij bedrijven gericht kunnen gebeuren. Sinds november vorig jaar werden er 304 controles uitgevoerd door de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving. Daarvan werden meer dan 70 controles geïnitieerd op basis van de registratie van non-conformiteiten door inzamelaars.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, ik haalde de visuele controles al aan. U gaf daar extra duiding over. Welke maatregelen behoren tot de mogelijkheden wanneer er problemen vastgesteld worden bij een dergelijke visuele controle? Uiteraard zijn er sancties, maar wordt er bijvoorbeeld ook ingezet op bijsturing door begeleiding of opleiding, ervan uitgaande dat men fouten maakt omdat men niet beter weet?

Ik haalde in mijn vraag ook kort aan dat er een opvallende daling was wat betreft medisch afval, wat toch een beetje raar is aangezien we een enorme gezondheids crisis doormaakten. Dan zou je kunnen verwachten dat het medisch afval net toeneemt. Hoe valt die daling te verklaren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De daling van het medisch afval is volgens de OVAM te verklaren omdat heel veel ingrepen uitgesteld zijn. Dit zullen we ook de komende jaren moeten opvolgen.

Om terug te komen op de eerste vraag: er komen aanmaningen in bepaalde gevallen op pv's. Die aanmaningen worden uiteraard opgevolgd. De exploitant

moet hiernaar handelen om de fout ook recht te zetten. De afdeling Handhaving volgt dit ook op. Hiervoor is dus begeleiding voorzien.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het tekort aan opruimmateriaal bij Mooimakers – 2763 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het Vlaamse initiatief Mooimakers – 2847 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): In de commissie Leefmilieu van 15 februari van dit jaar vroeg ik u naar het tekort aan materiaal bij Mooimakers en de extra inspanningen ten aanzien van steden en gemeenten met een hoge zwerfvuilproblematiek.

Door de coronacrisis bleek de levering van sommige opruimmaterialen verstoord en kampte de organisatie Mooimakers met leveringsproblemen. Het aantal aanmeldingen van zwerfvuilooprui-initiatieven tijdens de coronacrisis was natuurlijk groot, een trend die zich vermoedelijk in heel Vlaanderen heeft doorgezet. Mensen begonnen te wandelen en ook massaal zwerfvuil op te ruimen.

Op mijn vraag of steden en gemeenten die aan hun quotum zitten contact kunnen opnemen met Mooimakers voor bijkomend materiaal, antwoordde u, minister: "Ik wil ook benadrukken dat die quota niet bindend zijn en dat ook nooit zijn geweest. Ze zijn gewoon richtinggevend. Lokale besturen kunnen bij Mooimakers ook altijd terecht voor extra materiaal als hun quotum is opgebruikt. Wanneer een stock beschikbaar is, wordt er ook onmiddellijk extra materiaal bezorgd. Dat doen we eigenlijk ook continu."

Omdat ik vernam van afvalintercommunale IVAGO, die in samenwerking met Mooimakers honderden initiatieven van vrijwilligers ondersteunt, dat er geen grijpers en handschoenen meer ter beschikking waren, heb ik u een schriftelijke vraag gesteld op 16 maart 2022, met opvolgnummer 614.

Op de deelvraag over dit specifieke probleem, namelijk: "Kan het probleem voor de levering van grijpers en handschoenen waarmee IVAGO kampt op korte termijn opgelost worden door in extra materiaal te voorzien? Zo ja, wanneer kan dat materiaal ter beschikking worden gesteld? Zo niet, waarom zijn er geen grijpers en handschoenen meer voor IVAGO?" antwoordde u, eigenlijk droogweg, minister: "IVAGO heeft begin dit jaar meer dan 400 grijpers en 1600 paar handschoenen ontvangen."

Naar mijn mening is dit geen afdoend antwoord op de vraag die ik stelde. Daarom stel ik een aantal vragen in opvolging van zowel de mondelinge vraag van 15 februari als de schriftelijke vraag 16 maart.

U hebt in de commissievergadering van 15 februari geantwoord dat quota richtinggevend en niet bindend zijn, en dat lokale besturen steeds bij Mooimakers terecht kunnen als dat quotum is opgebruikt. Waarom werd dan aan de intercommunale IVAGO niet het gevraagde aantal grijpers en handschoenen geleverd? Welke verklaring kunt u hiervoor geven?

In de strijd tegen zwerfvuil, die jammer genoeg nodig blijft, is het belangrijk dat er voldoende voorraad is om de initiatieven die genomen worden in steden en gemeenten te ondersteunen met het gevraagde materiaal. Voldoende materiaal is namelijk een van de voorwaarden in de strijd tegen zwerfvuil en het zou jammer zijn dat door gebrek aan materiaal de zwerfvuiloprui-initiatieven, die hun nut meer dan bewezen hebben, zouden afnemen. Vandaar mijn vraag: welke beleidsinitiatieven voorziet u, minister, om de levering van materiaal te garanderen voor allen die zich engageren in de strijd tegen zwerfvuil?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Het is duidelijk dat er momenteel een probleem is rond de levering van materialen, waar collega De Roo duidelijk naar verwijst. Maar ik wil in dezen ook naar de toekomst kijken, minister, in die zin dat ons ook signalen bereiken dat initiatieven rond Mooimakers niet meer zeker zijn van hun toekomst.

Mooimakers is een Vlaams initiatief tegen zwerfvuil en sluikestorten van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), Fost Plus en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) samen. Ik denk dat u het ermee eens bent, minister, dat Mooimakers de voorbije jaren mooie resultaten opleverde, met ondersteuningsprogramma's voor scholen, verenigingen, bedrijven en vrijwilligers die zich engageren in de strijd tegen zwerfvuil. De ondersteuning bestaat enerzijds uit de levering van materialen, waar collega De Roo naar verwees, maar eveneens uit kennisdeling, de uitrol van sensibiliserende acties of financiële ondersteuning. De impact daarvan is groot, collega's; dat onderschrijft iedereen, denk ik. Er werd dankzij Mooimakers en zijn samenwerkingsinitiatieven onder andere een community van vrijwilligers over heel Vlaanderen gecreëerd, die effectief al zeer veel werk verricht hebben op het terrein en de strijd tegen zwerfvuil zijn aangegaan.

Ik verneem echter – en ik verwees er daarnet al naar – dat scholen die vandaag informeren naar het vervolg van hun engagement voor het volgend jaar, te horen krijgen dat het nog niet zeker is of het project verdergezet zal worden. Ook lokale besturen krijgen het signaal dat er pas later kan worden gecommuniceerd over de verderzetting van Operatie Proper. Lokale besturen zijn dan ook zeer onzeker over de verdere ondersteuning van hun vrijwilligers en scholen weten niet wat ze kunnen of mogen inplannen. De huidige overeenkomst openbare netheid loopt van 2016 tot en met 31 december 2022 – dat ben ik even gaan nakijken, minister – en ik heb dus het gevoel, althans bij de communicatie die ons bereikt, waar ik daarnet naar verwees, dat een nieuwe overeenkomst blijkbaar nog niet gesloten is.

Het stopzetten van de acties van Mooimakers zou betekenen dat de opgebouwde werking, expertise, ervaring en kennis zal verdwijnen, terwijl daar de afgelopen jaren net fors in geïnvesteerd is.

Daarom, minister, zou ik u een aantal specifieke vragen willen stellen.

Hoe kijkt u als minister naar het project Mooimakers en hoe ziet u de toekomst ervan?

Onderneemt u actie om de overeenkomst openbare netheid, waarin het Vlaamse Gewest en de verpakkingsector zich engageren om te werken aan minder zwerfvuil in Vlaanderen, te verlengen? Welke hindernissen zijn er op dat pad?

Hoe garandeert u continuïteit bij de projecten van Mooimakers zodat vrijwilligers, scholen en verenigingen zich hierop kunnen voorbereiden? Welke initiatieven neemt u daartoe?

De VVSG is vragende partij om vanaf 1 januari 2023 de kosten voor zwerfvuil door te rekenen aan de producenten. Wanneer zal er duidelijkheid zijn over het wettelijk

kader voor de doorrekening van zwerfvuilkosten aan de producenten? Welke hindernissen zijn er nog op dat vlak?

Heeft de opmaak van dat wettelijke kader een invloed op de verderzetting van Mooimakers en op de ondersteuning aan vrijwilligers, scholen en gemeenten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Als er een probleem is met het materiaal, dan zou ik ook graag horen wat dat probleem exact is, of er een tekort is, of wat dan ook.

Mooimakers heeft overleg gehad met de Intergemeentelijke Vereniging voor Afvalbeheer in Gent en Omstreken (IVAGO) en daarbij is het aantal van 400 grijpers en 1600 paar handschoenen onderling vastgelegd. Destijds was er sprake van 180 Propere Pierkes die wachtten op materiaal. Met het geleverde materiaal werd daaraan tegemoetgekomen.

Mooimakers hanteert dit opruimprincipe: verdeel de taken in teams van zo'n drie personen; een persoon met een grijper, een met handschoenen en een met vuilniszakken.

Mooimakers en IVAGO zetten beide sinds kort meer in op uitleenmateriaal. IVAGO versterkt hun eigen uitleensysteem en Mooimakers lanceerde in maart een proefproject met uitleenkoffers. Dat gebeurde naar aanleiding van de Lenteschoonmaak, waarbij voor eenmalige acties materiaal aangevraagd wordt. IVAGO en Mooimakers willen zoveel mogelijk materiaal van opruimacties opnieuw inzetten om er een duurzaam verhaal van te maken. We hebben met Mooimakers tussen 2017 en begin 2022 al 330.000 grijpers uitgedeeld. Het zou geen goed materialenbeleid zijn om steeds te blijven uitdelen, terwijl we weten dat veel van die grijpers na een of enkele keren gebruik ergens in de kast belanden. Daarom roept Mooimakers, maar ook IVAGO, op om ongebruikt materiaal terug te brengen naar het lokaal bestuur via speciale oproepen naar verloren materiaal.

Verder blijft het contact tussen Mooimakers en IVAGO bestaan, zodat er een constructieve dialoog kan zijn en Mooimakers kan blijven voldoen aan de noden van de lokale besturen en intercommunales.

Zoals ik reeds heb gezegd gebeurt de evaluatie van Mooimakers eind dit jaar. Deze zal gebeuren samen met de evaluatie van het verpakkingsplan 2.0. Ik zal dan ook op dat moment de beoordeling over alles samen geven.

Mooimakers is volgens mij een belangrijk onderdeel in de strijd tegen zwerfvuil en sluikstort. Een onderdeel van het budget dat in het kader van de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor zwerfvuil wordt opgelegd, is dan ook bestemd voor de verderzetting van de huidige werking van Mooimakers. De SUP-richtlijn (Single Use Plastics) legt immers vast dat de producenten ook verantwoordelijk zullen zijn voor de sensibiliseringskosten.

De financiering voor de werking van Mooimakers zal voorzien zijn in het bedrag dat gevraagd zal worden voor de uitvoering van de UPV voor zwerfvuil. Dit moet worden geregeld via een samenwerkingsakkoord met de drie gewesten. De onderhandelingen lopen op dit moment. Dat is een zware procedure die tijd in beslag neemt. Ik besef dan ook dat een aantal acties in 2023, waarvoor de aanzet liefst nog voor de zomer gebeurt, vertraging zal oplopen. Vandaar dat ik recent een brief heb gestuurd naar Fost Plus met de vraag om de huidige overeenkomst met een jaar te verlengen, zodat er zekerheid is over de financiële middelen om zowel personeel als acties en ondersteuning te kunnen garanderen voor 2023. Ik denk dat dat belangrijk is.

Ik probeer ook zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de mogelijke verlenging van de aflopende overeenkomst. Over het samenwerkingsakkoord zijn we ook in overleg met Fost Plus.

We werken samen met de andere gewesten ook aan een wettelijk kader in de vorm van een interregionaal samenwerkingsakkoord. Volgens onze inschatting zou dit nog voor de zomer naar de verschillende regeringen kunnen gaan voor een eerste principiële goedkeuring. Maar daar kan in dit land altijd iets tussenkomen, zoals we weten.

Wat betreft de doorrekening van zwerfviukkosten spelen er twee discussiepunten. Ten eerste de vraag welke rol de producenten in dit verband toebedeeld krijgen. Wordt dit enkel een financierende rol of krijgen ze ook mee sturingsrecht op de inzet van die middelen door het opruimbeleid over te nemen van de lokale besturen? De producenten pleiten voor dit laatste, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) voor het eerste. Daar gaan we uit moeten geraken. De andere gewesten houden er niet noodzakelijk dezelfde visie op na. Misschien zal een verschillende invulling per gewest nodig zijn.

Een tweede moeilijk punt is de hoogte van het bedrag dat doorgerekend moet worden. Dat moet ook nog bediscussieerd worden. Maar ik maak me sterk dat we goed onderbouwde cijfers naar voren zullen kunnen schuiven, aangezien we daarvoor in Vlaanderen door de jaren heen veel studiewerk hebben verricht.

Het zou natuurlijk zonde zijn, mochten de vele inspanningen en het draagvlak dat de afgelopen jaren gecreëerd werd, wegvallen omdat er niet tot een overeenkomst gekomen kan worden op interregionaal niveau. Daar gaan we op dit moment nog niet van uit. Sensibiliseringskosten vallen onder de SUP-richtlijn en zullen dus hoe dan ook vergoed worden. Het overleg met de andere gewesten verloopt tot hiertoe in een goede, constructieve sfeer.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u voor uw antwoord, minister. Ik moet zeggen dat ik wel wat in verbazing val van uw antwoord. U spreekt over onderling overleg en over constructieve dialoog tussen Mooimakers en de intercommunale. Volgens wat ik daarvan heb verstaan, was de constructieve dialoog beperkt tot: 'We geven jullie geen materiaal meer tot 2024.' U hebt dat ook niet ontkend. Dus mijn vaststelling uit uw antwoord, tenzij ik het verkeerd heb begrepen, is dat wat u gezegd hebt in februari, namelijk dat de quota richtinggevend en niet bindend zijn, toch op een andere manier wordt toegepast door Mooimakers. Ik vind dat toch opvallend. Als ze richtinggevend en niet bindend zijn, zou ik ervan uitgaan dat er toch nog een deel van de overschotten van het materiaal kan gaan naar een omgeving waar er heel constructief wordt gewerkt, waar het niet gaat over eenmalige opruimacties, waar een intercommunale en een stadsbestuur meewerken aan uitleenkoffers en dergelijke meer. Maar de structurele vraag naar mensen die wekelijks of tweewekelijks een ronde doen in hun buurt en daar graag wat eigen materiaal voor hebben, blijft wel overeind. In die zin ben ik wel verbaasd over uw antwoord en het feit dat daar geen inspanningen kunnen worden geleverd. Ik ga er in die zin ook niet mee akkoord dat alles wat uitgedeeld wordt, zomaar in de kast belandt na één keer gebruik. Dat is toch niet wat ik zie in de buurt.

Ik heb niet direct een bijkomende vraag. Maar misschien heb ik het antwoord verkeerd verstaan, en dan hoor ik het natuurlijk graag.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik wil u ook danken voor uw antwoord. Het is duidelijk dat er nog wel wat discussies lopende zijn. U hebt aangegeven dat u wat klaarheid hoopt te krijgen voor de zomer.

Als ik u goed begrepen heb, hebt u Fost Plus gevraagd om de bestaande overeenkomst één jaar verder te zetten, omdat er nog discussies lopende zijn over de nieuwe overeenkomst en over de eventuele doorrekening van kosten. Hebt u antwoord gekregen op uw vraag? Zijn we er al zeker van dat dat ook gaat gebeuren? Of wanneer verwacht u daar antwoord op?

Ik wil ook even terugkomen op de timing. U zegt dat u een aantal zaken uitgeklaard hoopt te hebben voor de zomer. Het was mij niet precies duidelijk welke zaken. Er zijn heel wat partners die momenteel aanvragen doen bij Mooimakers voor een verderzetting van hun project, zeker ook scholen. Scholen maken hun planning niet op in de zomer of aan het begin van het jaar, maar op het einde van het schooljaar. Juli is dus de cruciale periode dat daar het oordeel zal vallen of ze effectief nog doorgaan en of ze de projecten nog inplannen of niet. In dezen zou ik dus willen vragen dat er klaarheid kan worden geschapen voor juli, zodat de scholen daar rekening mee kunnen houden in hun planning. En als het dan effectief gewoon over een verderzetting van de overeenkomst gaat, denk ik ook niet dat daar veel tijd overheen zou moeten gaan.

Ik begrijp dat, als je intergewestelijk moet overleggen, daar wel wat tijd overheen gaat, maar ik ga ervan uit dat dat ook ingepland was. Dat is immers niet nieuw. We wisten dat er overleg met verschillende gewesten moest gebeuren. Ik ben dan benieuwd wat aan de grondslag ligt van de problemen of waarom er nog geen overeenkomst zou zijn. Moeten er in de huidige overeenkomst dan zoveel zaken veranderd worden om een nieuwe overeenkomst te kunnen maken voor een langere tijd? Wat zijn die elementen waarover er discussie is?

Wat de doorrekening van de kosten betreft, heb ik een beetje het gevoel dat het nu het ene of het andere is. Ik ging er eigenlijk van uit dat de beide zouden voortbestaan. Begrijp ik u goed dat het misschien het ene of het andere systeem gaat zijn, en niet de twee, namelijk Mooimakers en de doorrekening naar de producent? Dreigt dat een keuze te worden? En zullen niet de beide verder vorm krijgen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega De Roo, dat is alvast niet de informatie zoals wij ze hebben gekregen. Er is vanuit Mooimakers overleg geweest en de vierhonderd grippers hebben aan de noden voldaan. De quota zijn inderdaad niet bindend. Er is naar ons geen signaal gegeven dat er tot 2024 geen grippers meer zouden kunnen worden gegeven. Ik weet niet waar dat vandaan komt, maar ik zou het wel graag willen weten. Het budget voor de grippers wordt zelfs nog verhoogd in 2023. Ook daar zie ik het probleem niet.

Mevrouw Rombouts, de schets die u net hebt meegegeven, klopt. De bestaande overeenkomst zou een jaar kunnen worden voortgezet. Er is op dit moment nog geen antwoord. In het geval dat Fost Plus hierin niet zal meegaan, is er ook al een plan B waar we mee bezig zijn. We zijn ons zeker ook bewust van de impact op scholen. Daarom werken we eraan om daar duidelijkheid over te hebben. Die klaarheid zal er voor juli wel zijn.

In de nieuwe situatie waarbij er een samenwerkingsakkoord zal zijn, gaan we kijken hoe we de overeenkomst maken en wat er meer nodig is voor Mooimakers.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, dank u voor het bijkomende antwoord. Ik zal zorgen dat het kabinet die informatie ontvangt.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Dank u wel, minister, voor het bijkomende antwoord. Ik heb de indruk dat ik op mijn laatste vraag geen antwoord heb gekregen, namelijk op de vraag of het de bedoeling is dat Mooimakers blijft voortbestaan, naast het wettelijk kader waarbij de kosten zullen worden doorgerekend naar de producent. Is dat het ultieme en vooropgestelde doel, of dreigen we een keuze te moeten maken tussen de twee? Ik zie u neen schudden. Dan is het effectief de bedoeling om de twee verder vorm te geven. Dan is natuurlijk de vraag waarom de onderhandelingen moeilijk lopen. Ik ga ervan uit dat we dat verder opvolgen.

Voorzitter, ik wil wel een belangrijke afsluitende boodschap brengen: voorkomen is nog altijd beter dan te moeten remediëren. In dezen is onze vraag naar statiegeld en de opvolging op dat vlak minstens een even belangrijke vraag, waar we later verder op zullen terugkomen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het slimme gebruik van regenwaterputten – 2767 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Telkens er droge periodes komen moeten we vragen stellen over extra water, maar mijn hart klopt al veel langer voor regenwaterputten. Dat weten de meeste collega's wel. Maart en april 2022 waren twee heel droge maanden. Dan komt de vraag opnieuw naar boven: wat kunnen we daaraan doen?

We proberen op een slimme manier zuinig om te gaan met water. Zo geldt er voor nieuwbouwwoningen de verplichting om een regenwaterput te installeren met een volume van minstens 5000 liter. Dat geldt ook voor wie een gezinswoning groter dan 40 vierkante meter verbouwt. Er moet ook een overloopsysteem zijn zodat bij te veel water het overtollige water kan overlopen en infiltreren in de bodem.

De heer Patrick Willems, hydroloog aan de KU Leuven, stelt dat de putten groter moeten zijn omdat de hemelwaterregels gestoeld zijn op oude berekeningen die achterhaald zijn. Ik heb hier in de commissie al vele malen meegegeven dat 5000 liter veel te beperkt is, afhankelijk van de gezinstoestand en van het verbruik. Hij adviseert om naar volumes te gaan van 8000 tot 10.000 liter. Ook de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) beaamt dat. De voorspellingen voor de toekomst zijn namelijk dat we naar veel nattere winters zullen evolueren en naar langere, drogere zomers. Dat zijn al geen uitzonderingen meer en dat zal zich in de toekomst naar alle waarschijnlijkheid nog meer doorzetten.

Twee jaar geleden vroeg ik u, minister, naar het project Aqtiput van Aquafin dat zou bekijken hoe bestaande regenwaterputten bij particulieren slimmer kunnen worden gebruikt. Enerzijds om ons daarmee te wapenen tegen droogte en anderzijds om wateroverlast bij korte en hevige regenval te kunnen opvangen. Op de website lezen we nog steeds dat Aqtiput in volle ontwikkeling is en in de loop van 2020 uitgewerkt zal worden in een demoproject. Dat is ook het antwoord dat ik toen kreeg op mijn schriftelijke vraag. Ik ga er uiteraard van uit dat er na zoveel tijd wel enige evolutie is.

In opvolging daarvan en gezien de huidige stand van zaken, had ik u hierover graag de volgende vragen gesteld, minister.

Zijn er plannen om de regels rond hemelwater, de hemelwaterverordening, aan te passen? Waarom overweegt u dit wel of waarom niet? Welke aspecten worden onder de loep genomen?

Kunt u concreet beschrijven hoe het demoproject Aqtiput verlopen is en welke elementen uit het onderzoek concreet worden aangewend? Hoe evalueert u het demoproject?

Wordt er naast de particuliere inzet van regenwaterputten ook nagedacht over collectievere vormen van regenwateropvang? Op welke manier hebt u hierin acties ondernomen of zult u dat doen?

Hoe evalueert u de maatregelen rond slim gebruik van regenwater uit de Blue Deal? Daarin zijn collectieve regenwaterprojecten voorzien, waterbesparingsprojecten en proeftuinen droogte. Welke conclusies zijn hieruit voortgekomen en kunnen we daar algemene acties aan verbinden of inzichten gebruiken om ons aan te passen? Zoals ik al aangaf in het verleden zijn er heel wat proefprojecten, maar we moeten ook zien wat we daaruit kunnen leren en regulier verder en breder zouden kunnen uitrollen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De getallen waar professor Patrick Willems naar verwijst zijn afkomstig uit een studie die ik via de Vlaamse Milieumaatschappij liet uitvoeren. Deze conclusies zijn dus niet nieuw. Ik heb daarom aan mijn administratie de opdracht gegeven om de hemelwaterverordening aan te passen, waarbij rekening wordt gehouden met droogte en grote hoeveelheden neerslag. Maar het gaat uiteraard verder dan hemelwaterputten. Ik heb de VMM gevraagd om de volledige hemelwaterverordening versneld onder de loep te nemen. Zo vatten we meteen ook de infiltratie- en buffervoorzieningen. Enkel een integrale aanpak zal immers een degelijk antwoord kunnen geven op de steeds toenemende extremen.

In Edegem werd een pilootproject afgerond. In dit piloottraject werden regenputten gemonitord en gestuurd. De resultaten waren bemoedigend. De demo en uitrol werden intussen gestopt wegens de hoge kosten. De kostprijs en het potentieel verdienmodel blijven een belangrijk vraagstuk. Aquafin en De Watergroep zetten hier samen verder op in om antwoorden te bieden.

Uiteraard zet ik ook in op een collectieve regenwateropvang, dat is ook één van de actiepunten uit de Blue Deal.

Ik stel vast dat ook de lokale besturen hierop meer en meer wensen in te zetten. We ondersteunen hen daarbij door bijvoorbeeld te verwijzen naar goede praktijken voor de openbare ruimte. Daarnaast staat ook een uitbreiding van het groenblauwpeil naar de openbare ruimte op de agenda. Via WaterProof onderzoeken we hoe we dit verhaal van collectief opvangen en hergebruiken van regenwater kunnen doorvertalen naar bedrijventerreinen en naar de landbouw.

Voor concrete projecten voorzie ik financiële ondersteuning via onder meer de rioolsubsidies, het Lokaal Energie- en Klimaatpact en de Blue Dealcall 'Circulair water'. Er zijn 34 projecten ingediend voor hergebruik van hemelwater. Die projectvoorstellen worden momenteel beoordeeld.

In het kader van de Blue Deal zijn er ook diverse projectoproepen en steunmaatregelen die duurzaam watergebruik bevorderen, waaronder ook maatregelen die gaan over slim gebruik van regenwater. Aangezien het bij slim en duurzaam watergebruik van groot belang is om de actoren van waterintensieve sectoren, zoals de industrie en de landbouw, te inspireren en tot actie aan te zetten, vallen diverse Blue Dealprojectoproepen rond slim watergebruik niet enkel onder mijn

bevoegdheid, maar ook onder de bevoegdheid van collega Crevits. Mijn kabinet en mijn administraties zijn ook met diverse actoren en sectoren in overleg om de drempels te detecteren en weg te werken. Vorige week heb ik samen met essenscia een intentieovereenkomst uitgewerkt voor een Blue Deal met de chemische sector. Ik verwees eerder naar de Blue Dealoproep 'Circulair water', maar wil ook het belang van de oproep 'Proeftuinen droogte' benadrukken, waarbij bedrijven investeren in gezamenlijke hemelwateropvang en waarbij het gebufferde water via een lokaal hemelwaternetwerk wordt herverdeeld.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor het geven van een stand van zaken en een overzicht in dezen. Ik begrijp dat u aangeeft dat u de hemelwaterverordening wenst aan te passen. Kunt u een timing geven wat dat betreft, zodat we weten wanneer we die mogen verwachten?

Ik vraag me ook af of u er zicht op hebt of er wordt ingespeeld op de regenwaterputten. Ik bedoel dan de individuele putten, minder de collectieve, hoewel ik ook overtuigd ben van het aanpakken van de collectieve putten. Welk geheel qua extra waterbuffering zouden we ook daar kunnen realiseren? Ik kan me voorstellen dat u dat cijfer niet uit het blote hoofd kent, maar zijn daar gegevens van bekend en zouden die in beeld kunnen worden gebracht, of weet u op welke wijze die in beeld zouden kunnen worden gebracht? Ik ben er immers van overtuigd, hoewel dat mijn buikgevoel is, dat echter wel voor een deel wordt bevestigd door experts, dat daar ook een bijzonder groot potentieel is om meer water te bufferen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Collega, dank u wel voor de vraag. Er was sprake van een nieuwe tool die zou worden toegevoegd op de website van Groenblauwpeil (<https://www.groenblauwpeil.be/>) voor het dimensioneren van regenwaterputten. Het lijkt mij logisch dat dat in eerste instantie opgaat voor privéwoningen, maar het lijkt mij ook geen slecht idee om een dergelijke dimensionering te gaan uitwerken voor die grotere bekkens of putten onder parkings of supermarkten of op wijkniveau. Minister, wordt er ook over gedacht om dat in dergelijke grootorde uit te werken?

Ik vroeg me ook af of er aan nog meer stimulerende maatregelen wordt gedacht om die grote inzamelingscapaciteiten onder de parkings en op wijkniveau te stimuleren.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Rombouts, die cijfers zal ik moeten opvragen, maar ik kan wel meegeven dat het qua timing de bedoeling is om daarmee voor de zomer naar de regering te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor het antwoord.

Collega, u verwees al naar het groenblauwpeil en het berekeningsmodel dat in eerste instantie voor private personen of particulier gebruik naar voren wordt geschoven om inderdaad beter te kunnen inschatten wat nu een zinvolle buffering is als men een investering doet voor zijn woning. Ik heb daar in het verleden heel sterk op aangedrongen. Ik ben ook heel blij dat dat ook wordt gerealiseerd. Natuurlijk is het nu de uitdaging om iedereen ervan bewust te maken dat men daadwerkelijk meer moet bufferen, en de mensen daartoe aan te zetten. Ik heb er in het verleden ook al op gewezen: er wordt rond heel veel zaken, rond

nutsvoorzieningen, rond energie, rond klimaat en dergelijke, heel veel ondersteuning gegeven, maar ook onze blauwe lijn, het water en de waterbuffering, verdient een stimulerend, motiverend beleid. We moeten dus verder subsidies bekijken om bijvoorbeeld mensen meer tot extra buffering aan te zetten. Ik hoop dat we dat ook verder kunnen uitwerken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwendolyn Rutten aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de onduidelijke voorwaarden voor thuisvlachtingen van dieren die louter voor eigen gebruik bestemd zijn – 2803 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Dank u, voorzitter, collega's en minister, dat ik in deze commissie te gast mag zijn. We treffen elkaar hier weer naar aanleiding van het dossier-Averbode. Na de perikelen rond code rood in het stikstofdossier blijkt dat de boerderij van de Abdij van Averbode ook in het oog van de storm staat in verband met een controle die op 30 maart laatstleden zou hebben plaatsgevonden. De omgevingsinspectie zou daar ontdekt hebben dat er illegaal varkens geslacht zouden worden. Hierover zou een proces-verbaal (pv) zijn opgesteld en aan het parket bezorgd. Dat laatste is enigszins opmerkelijk, want navraag leerde dat het pv, op het moment dat deze kwestie in de media kwam, nog in opmaak was. Ik dacht ook dat het de richtlijn was om eerst in overleg te gaan en te proberen om de vastgestelde overtredingen recht te zetten.

De paters vielen dus uit de lucht bij de beschuldiging door de omgevingsinspectie. Zij beweren gespreid over een volledig jaar in totaal ongeveer zestien varkens te slachten, louter voor eigen gebruik. Dat valt dan onder thuisvlachtingen en het volstaat hierbij een slachtbrief bij het gemeentebestuur aan te vragen twee dagen voor de slacht van het betreffende dier. Voor thuisvlachtingen gelden verder geen specifieke sanitaire voorwaarden. Met het oog op het dierenwelzijn moet er uiteraard wel gezorgd worden voor een onderlegde slachter en moet het verbod op onverdoofd slachten gerespecteerd worden. De details laat ik even in het midden.

Navraag bij de stad Scherpenheuvel-Zichem leerde dat de voorwaarden – zich laten registreren, melden en toestemming krijgen van de lokale overheid – wel degelijk vervuld waren. Aangezien het om een milieu-inspectie ging, heb ik het vermoeden dat men de boerderij van Averbode voor deze thuisvlachtingen voor eigen gebruik niet gecatalogeerd heeft als een thuisvlachting maar wel als een inrichting die valt onder het Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning (VLAREM). In dat geval moet zo'n bedrijf voldoen aan een aantal zeer gedetailleerde voorschriften en moet er een vergunning worden aangevraagd om te mogen slachten. Dat zou in casu niet het geval zijn.

Net als bij de stikstofdiscussie over code rood en oranje, lijkt er ook hier een probleem te zijn met de informatie die door de Vlaamse overheid wordt voorzien, waardoor het betrokken bedrijf in Averbode in verwarring achterbleef om al dan niet een vergunning te moeten aanvragen. Immers, wanneer het duidelijk was dat men een vergunning nodig had, was het probleem zeer eenvoudig op te lossen en wel op twee manieren: ofwel door zo'n vergunning aan te vragen en te voldoen aan de gevraagde normen, ofwel door de dieren simpelweg in het slachthuis te laten slachten. Toen naar aanleiding van het perslek in verband met de vlachtingen aan de administratie werd gevraagd naar het pv dat werd opgesteld, luidde het antwoord – zoals ik daarnet aanhaalde – dat het pv nog in opmaak was. Ook het

parket bleek bij telefonische navraag nog niet op de hoogte te zijn en had op dat moment ook nog niks ontvangen.

Minister, mijn vragen aan u gaan over twee aspecten: enerzijds de milieu-inspectie van maart 2022 en anderzijds het thuis slachten.

Gebeurde de milieu-inspectie naar aanleiding van een klacht? Zo ja, welke?

Kregen in 2022 ook andere 'rode' bedrijven – bedrijven uit de rode lijst van stikstof-piekbelaasters – een bezoek van de milieu-inspectie?

Werd er opdracht gegeven of werd er een gecoördineerde actie opgezet om milieu-inspecties te doen naar aanleiding van de opmaak van het stikstofakkoord in februari 2022?

Was u of uw kabinet op de hoogte van de milieu-inspectie bij de Abdij van Averbode?

Werd u of uw kabinet op de hoogte gebracht van de voorlopige resultaten van de milieu-inspectie? En zo ja, wanneer?

Wat is de datum van het rapport van de milieu-inspectie bij de Abdij van Averbode in 2022? Wanneer werd het pv opgesteld? Werd het pv ondertussen aan de abdij bezorgd? Zo ja, wanneer?

Indien het pv werd opgesteld, ging het dan over een pv met aanmaning? Wat hield die aanmaning dan in? Tegen welke datum moest men zich dan alsnog in regel stellen?

Werd door u, uw kabinet of uw administratie ondertussen een onderzoek ingesteld naar het perslek betreffende de milieu-inspectie in Averbode?

Een tweede belangrijk luik van mijn vragen gaat over de berichtgeving dat het zou gaan om een illegale slachtvloer.

Kunt u duidelijkheid verschaffen of, en zo ja onder welke voorwaarden, diegenen die dieren slachten voor louter eigen gebruik, een omgevingsvergunning moeten aanvragen en aan welke voorwaarden dan voldaan moet zijn?

Welke criteria worden gebruikt om het onderscheid te maken tussen thuis-slachten en slachten waarvoor men omgevingsvergunningsplichtig is? Is er een verschil in behandeling tussen een landbouwbedrijf en een gewone particulier op het vlak van thuis-slachten voor eigen gebruik?

Kunt u duidelijkheid verschaffen of, en zo ja onder welke voorwaarden, een particulier die niet het statuut van landbouwbedrijf heeft, ook een vergunning moet aanvragen wanneer hij of zij slachten van dieren voor eigen gebruik wil verrichten? Vallen zij dan in bepaalde situaties eveneens onder de VLAREM-wetgeving?

Wat wordt verstaan onder 'regelmatig dieren thuis slachten voor eigen gebruik'? Is dat in functie van de omvang van het huishouden? Daar ga ik van uit: je moet het zelf consumeren en mag het niet verwerken of verkopen. Stelt men een pater-gemeenschap wettelijk gelijk met samenwonenden? Zoals ik al zei, zou het gaan om zestien dieren per jaar. Zijn er nog andere specifieke kwantificeerbare criteria vastgelegd om dat concreet te bepalen? Is dit ook afhankelijk van de diersoort?

Kunt u ervoor zorgen dat de informatie over wie in welke situatie vergunningsplichtig is voor thuis-slachten en dus valt onder VLAREM II, duidelijk wordt meegegeven op de website zodat er geen misverstanden meer kunnen bestaan

rond het aanvragen van vergunningen voor het thuis slachten van kleine landbouwdieren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mevrouw Rutten, ik zal beantwoorden wat ik kan. De toezichthouders van de omgevingsinspectie voerden de controle bij de abdij uit in het kader van hun ambtshalve optreden, met de bedoeling de opvolging van de bijzondere voorwaarden van de milieuvergunning en de buitengebruikstelling van de koelinstallatie te controleren, en niet naar aanleiding van een klacht. De inspectie moet haar werk kunnen doen.

In 2022 kregen ook nog zeven andere grote bedrijven een bezoek van de omgevingsinspectie in het kader van de reguliere opdracht van ingeplande controles op klasse 1-landbouwbedrijven. De inspectie moet haar werk kunnen doen.

Neen, ik heb de omgevingsinspectie geen opdracht gegeven om inspecties te doen naar aanleiding van de uitvoering van het stikstofakkoord van februari 2022. De toezichthouders van de omgevingsinspectie voerden de controle bij de abdij uit in het kader van hun ambtshalve optreden, zoals gezegd. Ik word niet van elke specifieke inspectie op de hoogte gebracht, dat zou nogal straf zijn.

Nadat hierover berichten verschenen in de pers, werd aan de administratie gevraagd welke kennis ze had van het dossier. De administratie heeft hierna bevestigd dat er controles hebben plaatsgevonden. In geen geval werd een kopie van het pv overgemaakt aan het kabinet, dit gebeurt in geen enkel dossier.

De afdeling Handhaving meldt me dat het proces-verbaal op 3 mei 2022 aangetekend werd verstuurd naar de abdij. Het zal zijn juridische weg gaan, tenzij u vraagt om daarin tussen te komen, maar ik denk niet dat dat de vraag is.

Er werd een proces-verbaal opgesteld met bijhorende aanmaning. De toezichthouder maande aan om: alle erfsappen en sapverliezen op te vangen en afstroming hiervan naar het omliggende terrein en grachten te voorkomen tegen ten laatste 1 juli 2022; het slachten van varkens onmiddellijk te stoppen tot een omgevingsvergunning voor deze activiteit wordt verleend door de bevoegde vergunningverlenende overheid; de koelinstallatie buiten dienst te nemen en dit uiterlijk tegen 1 juli 2022.

Volgens mijn diensten was er geen sprake van enig 'perslek'. Zoals aangekondigd in de zagezegde vakpers – dat was het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) – is de advocaat van de abdij zinnens hieromtrent verdere gerechtelijke stappen te ondernemen. Ik ga hier dus geen verdere uitspraken over doen wegens deze juridische procedure.

Het slachten van vee zit onder rubriek 45.1 van bijlage 1 van VLAREM: 'de exploitatie van slachthuizen'. De hier aangeduide inrichtingen vallen dus in principe onder de vergunningsplicht. In VLAREM wordt geen onderscheid gemaakt tussen landbouwbedrijven en particulieren.

Voor het slachten van grootvee, zoals runderen en varkens, wordt in rubriek 45.1 geen ondergrens bepaald. Hierdoor geldt niet alleen de vergunningsplicht vanaf één geslacht dier, maar gelden ook alle toepasselijke – strenge – milieuvoorwaarden voor het slachten van dieren. De regelgeving voorziet nog wel een uitzondering voor het 'ritueel slachten', maar ik denk niet dat deze rubriek hier van toepassing is.

Indien er nood zou zijn aan bijkomende informatie, kan die altijd worden verschaft, bijvoorbeeld op de website van het Departement Omgeving.

Ik vind het eigenlijk bijzonder jammer dat de inspecteurs en de omgevingsinspectie worden gevisieerd, niet alleen naar aanleiding van deze zaak, maar ook nog in verband met andere inspecties, ook toevallig bij een aantal piekbelasters. Ik zou willen vragen aan alle parlementsleden dat de inspectie haar werk kan doen. Het is al moeilijk genoeg. Zij ervaren enorm veel stress als ze op het terrein zijn om controles uit te voeren. Ik vraag dat ze hun werk kunnen doen, en dit ten volle.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Minister, als er daarover twijfel zou bestaan, wil ik die graag wegnemen. Er moet geïnspecteerd worden, mensen moeten hun werk kunnen doen, dat is ontzettend belangrijk. Maar geef toe dat het toch een toevallige timing is dat in februari het bedrijf plots op een rode lijst blijkt te staan en moet sluiten en in maart plots de omgevingsinspectie langskomt. Maar u hebt geantwoord op mijn vraag. Ik zal ook schriftelijk vragen welke andere bedrijven een inspectie hebben gekregen.

Ten gronde, even los van de vragen over inspectie maar specifiek over de vragen over slachting, zal ik uw antwoord nog eens opnieuw lezen. Ik heb u horen zeggen dat men in elk geval aan de VLAREM- regelgeving moet voldoen en dat er geen onderscheid kan worden gemaakt tussen een landbouwbedrijf en een particulier. Minister, ik dacht dat er niet alleen een uitzondering was voor ritueel slachten, maar misschien ben ik verkeerd, want op de website van de verschillende overheden staat te lezen dat men voor thuisvlachten – en daar staat heel expliciet bij wat een thuisvlachting is, namelijk het slachten louter voor eigen gebruik – nog degelijk thuis mag slachten maar dat men dan wel de wetgeving dierenwelzijn moet respecteren. Ik vind het niet meer dan normaal dat men er dan voor zorgt dat die dieren verdoofd zijn. Dat hebben we allemaal samen in dit parlement goedgekeurd.

Wanneer men zich dus informeert bij de Vlaamse overheid, staat er wel degelijk dat thuisvlachten mogen in het geval dat men dat dier zelf consumeert. Men kan dan beginnen discussiëren over wat consumptie eigenlijk is, maar daar leren de rechtsleer en de praktijk ons dat men dat zelf moet consumeren, dat men dat dus niet mag verwerken, verkopen of commercieel of op een andere manier op de markt brengen maar dat men dat, bijvoorbeeld wanneer het over een varken gaat, zelf moet opeten.

De gemeenschap van paters in Averbode is een gemeenschap die al heel lang zelfvoorzienend is en zij consumeren die varkens zelf. Minister, ik heb bij de gemeente opgevraagd of zij die aanvraag hebben gedaan, want dat staat er dan bij. Ze registreren zich als thuisvlachter, ze laten telkens minstens twee dagen op voorhand aan de gemeente Scherpenheuvel-Zichem weten dat ze van plan zijn een individueel varken te slachten. Het gaat telkens stuk per stuk. Zij krijgen daarvoor een papier, ik heb dat bij me. Als u dat wenst, kan ik dat aan u en aan uw diensten geven. Ik heb die documenten opgevraagd, netjes met een stempel van de gemeente. Ze krijgen dus die toestemming en zijn met andere woorden wat dat betreft in orde en ze kunnen ook aantonen dat ze dat helemaal zelf consumeren. Wanneer men dan pakweg de vlachten van vorig jaar op een rijtje zet, dan komt men aan ongeveer zestien, wat gegeven die patergemeenschap wel degelijk onder eigen gebruik kan vallen.

Des te opmerkelijker is het dat dit ook werd gemeld aan de milieu-inspectie. Minister, als ik uw antwoord goed heb begrepen, kan dat helemaal niet en mag men niet meer thuis slachten zonder aan de VLAREM-regelgeving te voldoen. Dat lijkt me een behoorlijk grote impact te hebben. Ik ben niet helemaal zeker of dat klopt, want de informatie die ik heb opgevraagd bij verschillende andere agent-schappen is wat dat betreft andersluidend.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, u hebt heel terecht aangegeven – en ik had niet anders verwacht – dat u niet op de hoogte bent van elk pv. Het tegendeel zou me verbaasd hebben. Maar bij dezen zou ik u toch willen vragen of u op de hoogte was van deze controle en van deze vaststellingen. Was u op de hoogte, voor het in de pers werd verkondigd, dat er een controle had plaatsgevonden bij dat bedrijf en was u op de hoogte van de vaststellingen die daar zijn gedaan? Het gaat niet over het pv, want dat was nog niet opgemaakt.

U pleit ervoor dat de inspectie haar opdracht in alle onafhankelijkheid moet kunnen uitvoeren, en dat wil ik zeker bijtreden. Maar een perslek doorkruist dan natuurlijk die opdracht. Dat baart me zorgen. Want we hebben vastgesteld dat er nog geen pv was opgemaakt, en dat de bedrijven waar een controle was gebeurd zelfs nog niet officieel op de hoogte waren van het pv. Met andere woorden: zij hebben niet de kans gehad om een wederwoord te geven en om de eventueel nodige stukken na te sturen. Dat verhindert dat een inspectie op een correcte en goede manier kan worden uitgevoerd. In die zin wil ik de vraag herhalen – want ik denk niet dat u daarop hebt geantwoord – of u effectief een onderzoek zult instellen naar een eventueel perslek of naar de wijze waarop de pers aan alle gegevens, tot in de details, is geraakt over de vaststellingen of over het inspectiebezoek. Dat lijkt mij echt wel een majeur probleem, want dat is niet de wijze waarop wij hier in Vlaanderen willen werken en waarop een inspectie kan werken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik heb begrepen dat de twee vraagstellers uit de meerderheid bijzonder ... Dat is terecht, hé, jullie mogen met hand en tand dit dossier verdedigen, ik heb daar geen probleem mee ...

Tinne Rombouts (CD&V): Het gaat me over de werkwijze in het geheel.

Minister Zuhal Demir: Ik moet natuurlijk het algemeen belang en de richting waar we naartoe gaan vooropstellen. Ik ga er ook van uit dat als Handhaving denkt een pv te moeten opstellen, dat zij dat ook moet doen. Als zij daar handvatten voor heeft op het vlak van de VLAREM-wetgeving, dan ga ik er ook van uit dat ze gelijk heeft. Mevrouw Rutten, ik denk dat u verwijst naar de federale wetgeving, maar de VLAREM-wetgeving moet natuurlijk door onze inspectie nageleefd worden en daarin wordt geen uitzondering gemaakt voor vergunningsplicht voor thuis-slachtingen. Daar wil ik duidelijk in zijn. Dat zegt ook de milieu-inspectie.

Voor diegenen die het niet weten: Handhaving werkt ook autonoom. Jullie komen nu allemaal tussen dat het niet juist is. Ik ga daar geen uitspraak over doen. De handhavers zijn onafhankelijk. Ze werken autonoom. Ik kom niet tussen in hun werk. Als ze denken een pv te moeten opstellen, dan zullen ze daar waarschijnlijk wel een reden, een grond voor hebben. Wat het perslek betreft: er loopt nu een procedure. De advocaten van de paters van Averbode hebben een ingebrekestelling gedaan. We gaan kijken wat daar nog moet gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Ik heb gewoon nog eens gauw gegoogeld 'wat als ik thuis wil slachten?'. Dan krijg je verschillende gemeentebesturen – minister, dat zijn Vlaamse gemeenten – die allemaal zeggen dat je moet laten slachten door een bekwaam persoon en dat het dier verdoofd moet zijn. Dat hebben we allemaal samen in dit parlement gestemd. Dat zijn de enige twee voorwaarden. Voor de rest mag je thuis slachten voor persoonlijk gebruik en particuliere consumptie. Dat staat op dit eigenste moment ongeveer overal bij de informatie die aangeboden wordt.

Als u nu vandaag zegt dat dat niet klopt en dat elke individuele persoon die een kip of een varken voor eigen gebruik wil slachten aan de VLAREM-wetgeving moet voldoen, dan weet ik het eerlijk gezegd eventjes niet meer.

Minister Zuhail Demir: Voor het slachten van kippen geldt wel een bepaalde grens. Dat staat ook in de Vlaamse wetgeving.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Maar voor een schaap of een varken zegt u dus: als ik een particulier ben en ik heb een biggetje of een varken dat ik zou willen slachten – wat ik persoonlijk niet doe, voor alle duidelijkheid – dan moet ik aan de VLAREM-regelgeving voldoen. Minister, dan hebt u vandaag een probleem, zowel met uw administraties als met alle steden en gemeenten in Vlaanderen en misschien ook met de federale regelgever, want dit klopt niet. Ik kan begrijpen dat u de informatie gekregen hebt van de milieu-inspectie, dat de milieu-inspectie gemeend heeft, nadat het lek er was en nog voor men een pv opgesteld had, dat het over een inbreuk op de VLAREM-regelgeving ging. In een dergelijk betwifelbaar geval heb je normaal gezien woord en wederwoord en zouden de paters van Averbode uitgelegd kunnen hebben dat het om eigen consumptie ging. Met andere woorden: ik ga nog eens alles rustig nalezen, maar ik denk, los van de casus Averbode, dat we hier plots de grenzen van het thuis slachten ontzettend verlegd hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het advies vanuit het Vlaamse Gewest met betrekking tot de vergunningsaanvraag van de luchthaven van Luik – 2833 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, vorige week verscheen in de pers een artikel over de vergunningsaanvraag die de luchthaven van Luik heeft ingediend. De huidige vergunning voor de luchthaven loopt af op 2 januari 2023 en in de nieuwe vergunningsaanvraag zijn uitbreidingsplannen opgenomen. Volgens de prognoses van de luchthaven zelf zal het passagiersvervoer, dat op dit moment ongeveer 160.000 reizigers per jaar bedraagt, de komende 20 jaar niet stijgen. Het vrachtvervoer zal daarentegen wel toenemen en op termijn zelfs verdubbelen. Dat zou zorgen voor een stijging van 102 procent van de nachtvluchten. Het aantal nachtelijke vluchtbewegingen zou met 27 procent stijgen, tot 2280 nachtvluchten per maand. Concreet schat de luchthaven het aantal bewegingen van vrachtvliegtuigen tegen het jaar 2043 op ongeveer 70.000 bewegingen, ruim het dubbele van het aantal vrachtvluchten in 2020.

Verschillende inwoners uit Limburg die onder de vliegroutes wonen, hebben intussen op eigen initiatief al bezwaar ingediend. Ze vrezen in de toekomst immers nog meer geluidshinder te mogen ervaren als gevolg van de stijging van het aantal zwaardere vliegtuigen en het toenemend aantal nachtvluchten. Ze hopen er via een bezwaar voor te zorgen dat er meer spreiding komt van de opstijgende vluchtroutes en een nachtverbod voor de zwaarste toestellen.

Ook het Vlaamse Gewest is gevraagd een advies te geven. Daarom, minister, had ik de volgende vraag voor u. Heeft het Vlaamse Gewest al advies gegeven en kunt u dat advies nader toelichten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Het Departement Omgeving werd op 10 maart door de Service Public de Wallonie inderdaad verzocht advies te geven over de aanvraag voor de hernieuwing van de milieuvergunning. Verschillende afdelingen van het departement hebben aan dit advies meegewerkt en brachten mijn kabinet hier vorige week woensdag, 4 mei, over op de hoogte.

De aanvraag bevat de volgende onderdelen. Ten eerste, het hernieuwen van de milieuvergunning en uitbatingsvergunning van Liège Airport om de activiteiten te verlengen voor een periode van twintig jaar. De huidige vergunning loopt immers af op 2 januari 2023. Ten tweede, de stedenbouwkundige regularisatie van het huidige containerpark van de luchthaven. Een derde punt is het gedeeltelijk opvullen van de zandgroeve van Fontaine. Een vierde punt is een aanvraag voor het verlengen van de secundaire of noodbaan van de luchthaven van Luik. En ten laatste is er het bouwen en uitbaten van een nieuw kantoorgebouw op parking P1 van de luchthaven.

De luchthaven van Luik bevindt zich op het grondgebied van de gemeente Grâce-Hollogne, op 8 kilometer ten westen van het stadscentrum van Luik en strekt zich uit over een oppervlakte van 400 hectare. De site bevindt zich ook op 8 kilometer van het Vlaamse Gewest, waarbij Herstappe de meest nabije gemeente is.

Aangezien er nu op regelmatige basis klachten over hinder en slaapverstoring zijn van burgers worden er reeds sinds 2002 metingen uitgevoerd in de gemeente Riemst op een permanent meetstation in Val-Meer. Sinds september 2021 werd een bijkomend mobiel meetstation geplaatst in Tongeren, in de deelgemeente Nerem. De resultaten van deze metingen kunt u zelf raadplegen via de website van het Departement Omgeving.

Op basis van de milieueffectenstudie stellen we vast dat vooral de geluidshinder relevant is voor het Vlaamse Gewest. In het milieueffectrapport (MER) wordt echter op geen enkele manier geduid hoe vaak nu al geluidshinder wordt veroorzaakt op Vlaams grondgebied en bij welke aanvliegroutes, welk type vliegtuigen enzovoort, dus wij gaan dat ook evalueren in de toekomst.

Op basis van de meetstations in Tongeren en Riemst blijkt dat er ook geluidshinder optreedt op Vlaams grondgebied, met 's nachts zelfs pieken van 70 dBA en meer, wat dat ook moge zijn. Ik denk dat de kenners weten wat dat betekent.

Gelet op de feedback van een aantal Limburgse gemeenten met betrekking tot de impact van de nachtelijke vliegbewegingen van en naar de luchthaven van Bierset, lijkt een nader onderzoek omtrent de hinder hier dan ook essentieel.

Hieromtrent is het ook noodzakelijk dat ter beoordeling van de geluidsemisatie in de huidige situatie onder meer rekening wordt gehouden met beschikbare meetgegevens van meetstations in het Vlaamse Gewest en dat deze geïntegreerd worden in het onderzoek naar gewestgrensoverschrijdende effecten, en dat zo nodig ook milderende effecten worden voorgesteld.

We brengen dus een ongunstig advies uit en stellen bijgevolg dat een grondige aanvulling op het MER vereist is. We bekijken nog hoe de Waalse vergunningsverlener met onze argumenten en dit advies zal omgaan. Indien nodig kan het instellen van een beroep tegen een beslissing worden overwogen.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord, en dank om de belangen van de omwonenden te behartigen. Gelet op het feit dat het MER-document een aantal tekortkomingen heeft, zoals u schetst, denk ik dat het zeker

terecht is dat er een negatief advies verleend is. Is het mogelijk dat wij als commissieleden dit advies ontvangen?

Verder had ik geen bijkomende vragen. Maar ik wil nog wel toejuichen dat u die belangen behartigt. Uit wat u zegt, blijkt dat die milieueffecten en die uitbreiding die gevraagd wordt, toch wel vrij substantieel zijn. Ik ben zelf eens gaan kijken naar de website van het Departement Omgeving naar de meetpunten in Val-Meer en Tongeren. Je ziet duidelijk dat door de jaren heen op het meetpunt van Val-Meer de hinder inderdaad toegenomen is. Als dit nu nog gaat toenemen, dan maken we terecht onze bezwaren hieromtrent over aan het Waalse Gewest.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik wil uit interesse de vraag stellen in hoeverre de criteria waarop het negatief advies is verleend voor Luik, zich verhouden tot de situatie wat bijvoorbeeld de vrachtluchten, nachtluchten en geluidshinder rond Zaventem betreft. Worden dezelfde criteria gehanteerd voor dit advies en voor de normen die in Zaventem gelden? Ik vraag dit gewoon uit interesse.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Wat betreft de laatste vraag, ga ik uit van wel. Het zou raar zijn als dat niet het geval zou zijn. Maar ik zal het advies bezorgen aan u en de collega die de vraag heeft gesteld.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck, hebt u nog een slotwoord?

Inez De Coninck (N-VA): Neen, het is duidelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.